

Dr. Murat Sincan*

Hemşirelik Bilişimi

Sağlık hizmeti bir ekip çalışmasının ürünüdür. Bu hizmetin en önemli bileşenlerinden biri de hemşirelik hizmetleridir. Hemşirelik hizmetlerinin koruyucu sağlık hizmeti aşamasından başlayarak rehabilitasyon aşamasına kadar sağlık hizmeti sunumu ve bakımın içinde önemli bir yeri vardır.

Sağlık bilişimi alanındaki araştırma ve uygulamaların önemli bir kısmı bu gerçeğin ışığında bu alana özgü ilerlemeleri sağlamaya yönelik olarak yürütülmektedir. Bilişim uygulamaları, sağlık ekibinin bir arada çalışmasını ve bilgi paylaşımını kolaylaştırarak bu çalışmanın verimli olmasını sağlar.

Flornce Nightingale, daha 19. yüzyılda hastalar üzerinde yapılan gözlemlerin ayrıntılı bir biçimde kaydedilmesi gerekliliği üzerinde durmuştur. Buna karşın günümüzde hemşirelik alanında bilgi yönetimi uygulamalarının istediğimiz düzeyde yaygınlaşmadığını görmekteyiz. Özellikle birinci basamakta çalışan büyük hemşire/ebe kitlesi ve verdikleri birinci basamak sağlık hizmetleri dikkate alındığında bu alanda sağlanacak gelişmelerin toplum ve bireyin sağlığına katkısının ne kadar büyük olacağı kolaylıkla öngörülebilir.

Hemşirelik bilişimi bu alanda yürütülen çalışmaların altında toplandığı disipline verilen addır. Hemşirelik bilişimi hemşirelerin;

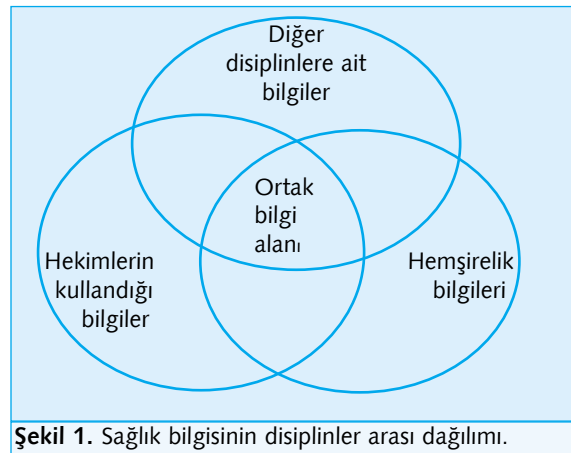
1. Verileri toplaması ve yönetimi,
2. Bu verileri kullanarak bilgiye ulaşma yöntemleri,
3. Bu bilgileri kullanarak daha kaliteli bir multidisipliner sağlık hizmeti verme konusunda aldıkları kararların incelendiği bir dal olarak genel kabul görmektedir.

Bu noktada sorulması gereken bir başka soru, hemşirelik veri/bilgisinin ne olduğudur. Sağlığın diğer alanlarında olduğu gibi hemşirelik alanında da yer alan bilginin ancak bir kısmı bilgi sistemleri tarafından depolanıp işlenebilen bir biçimde ifade edilebilmektedir. Hastaların kan basıncı, ölçüm değerleri kolaylıkla bilgisayar ortamına aktarılıp değerlendirilebilirken hasta hemşire iletişimi ve hastanın duygulanımı ile ilgili gözlemler bu kadar kolay bir biçimde işlenememektedir.

Yine sağlık ile ilgili bilgilerin disiplinler tarafından kullanımı ile ilgili pratik ayrımlar ve birliktelikler vardır. Bunlar bilimsel biçimde incelendiğinde yalnızca hemşirelerin kullandığı bilgilerin özel bir biçimde ele alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu ilişki Şekil 1'de görülebilir.

Kaynakları sınırlı olan ülkemizin daha etkin ve verimli bir sağlık hizmeti üretme zorunluluğu gün geçtikçe daha da artmaktadır. Genel olarak sağlık bilişimi, özelde ise hemşirelik bilişimi alanında yürütülen bilimsel çalışmaların gündelik tıp ortamında uygulamaya geçirilmesi toplum sağlığının iyileştirilmesinde büyük yararlar sağlayacaktır. Bu ilerlemeler sağlık hizmeti verenlerin çalışma koşullarını iyileştirirken, hastaların daha iyi bir sağlık hizmeti almasını ve yöneticilerin de ellerindeki sınırlı olanakları daha iyi planlayarak kullanmalarını sağlayacaktır.

Şekil 1. Sağlık bilgisinin disiplinler arası dağılımı.

* Hacettepe Ü. Tıp Fak. Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD, Ankara